

NBP

Narodowy Bank Polski

Marzec – maj 2021 r.

Przegląd Spraw Europejskich

Marzec – maj 2021 r.

Przegląd Spraw Europejskich

Wydział Integracji Europejskiej Departamentu Zagranicznego
we współpracy z Departamentem Stabilności Finansowej
Warszawa, 2021 r.

Materiał opracował:
Departament Zagraniczny
we współpracy z Departamentem Stabilności Finansowej

Autorzy:

Agnieszka Brewka
Anna Dobrzańska
Magdalena Gąsior
Milena Kabza
Maria Majkowska
Martyna Migąła
Małgorzata Siemaszko
Paweł Smaga
Joanna Surąła
Małgorzata Szcześ
Aleksandra Wesołowska
Dominik Wiśniewski
Honorata Wyganowska
Beata Zdanowicz

Redakcja:

Magdalena Gąsior

Przegląd opracowano na podstawie informacji dostępnych na stronach internetowych: Komisji Europejskiej, Rady Unii Europejskiej, Rady Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego, Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego oraz serwisu internetowego www.euractiv.com.

Narodowy Bank Polski
Departament Zagraniczny
Wydział Integracji Europejskiej

ul. Świętokrzyska 11/21

00-919 Warszawa

www.nbp.pl

© Copyright Narodowy Bank Polski, 2021

Najważniejsze wydarzenia

- **Przyjęcie nowego programu inwestycyjnego InvestEU**

Rada Unii Europejskiej (UE) przyjęła 17 marca 2021 r. nowy unijny program inwestycyjny InvestEU, który połączy w jeden mechanizm trzynastcie centralnie zarządzanych instrumentów finansowych UE oraz Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych. Oczekuje się, że fundusz InvestEU przyczyni się do powstania inwestycji publicznych i prywatnych o wartości ponad 372 mld euro w ramach gwarancji budżetowej UE w wysokości 26,2 mld euro.

[więcej w pkt 2.2](#)

- **Posiedzenie Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego**

W trakcie marcowego posiedzenia Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (European Systemic Risk Board, ESRB) dyskutowano na temat wpływu pandemii COVID-19 na stabilność finansową w UE. Podkreślono, że głównym zagrożeniem jest wywołane pandemią spowolnienie działalności gospodarczej, co może mieć negatywne skutki dla systemu finansowego. Omówiono także m.in. ryzyko systemowe związane z funduszami rynku pieniężnego oraz wpływ długoterminowego utrzymywania się niskich stóp procentowych na stabilność finansową.

[więcej w pkt 6.1](#)

- **Raport Europejskich Urzędów Nadzoru w sprawie czynników ryzyka dla systemu finansowego w UE**

W raporcie Wspólnego Komitetu Europejskich Urzędów Nadzoru (European Supervisory Authorities, ESAs) oceniono wpływ pandemii COVID-19 na kondycję systemu finansowego i gospodarki w UE. Pandemia spowodowała dalsze osłabienie rentowności we wszystkich sektorach systemu finansowego, a dodatkowo oczekuje się pogorszenia jakości aktywów w sektorze bankowym. W celu ograniczenia powyższych zagrożeń w raporcie zaproponowano działania zaradcze.

[więcej w pkt 7.4](#)

- **Wiosenne prognozy gospodarcze**

W porównaniu z zimowymi prognozami z lutego 2021 r. Komisja Europejska (KE) podwyższyła prognozy wzrostu gospodarczego dla UE na lata 2021–2022. Zgodnie z najnowszymi danymi wzrost gospodarczy w UE wyniesie 4,2% w 2021 r. i 4,4% w 2022 r. Ożywienie gospodarcze będzie zależało od rozwoju sytuacji epidemicznej, skuteczności programów szczepień oraz terminu wycofywania przez rządy tymczasowych środków wsparcia.

[więcej w pkt 1.8](#)

Spis treści

1. Komisja Europejska	6
1.1. Publikacja komunikatu <i>Rok od wybuchu pandemii COVID-19: działania z zakresu polityki fiskalnej</i>	6
1.2. Emisja obligacji oraz wypłata środków w ramach instrumentu tymczasowego wsparcia krajów UE w celu zmniejszenia ryzyka bezrobocia	6
1.3. Konsultacje w sprawie konwergencji nadzorczej i jednolitego zbioru przepisów	7
1.4. Konsultacje dotyczące wyznaczenia zamiennika za wskaźnik LIBOR CHF	7
1.5. Sprawozdanie z wdrożenia instrumentu SURE	8
1.6. Komunikat w sprawie strategii finansowania unijnego instrumentu odbudowy	8
1.7. Komunikat w sprawie przyjęcia pakietu środków na rzecz zrównoważonej działalności gospodarczej UE	9
1.8. Wiosenne prognozy gospodarcze	9
1.9. Komunikat w sprawie opodatkowania działalności gospodarczej w XXI w.	11
1.10. Rozpoczęcie działalności przez Urząd Prokuratury Europejskiej	11
2. Rada Unii Europejskiej	12
2.1. Wideokonferencja ministrów gospodarki i finansów, 16 marca	12
2.2. Przyjęcie nowego programu inwestycyjnego InvestEU	12
2.3. Szczyt strefy euro, 25 marca	13
2.4. Wideokonferencja ministrów gospodarki i finansów, 16 kwietnia	13
2.5. Nieformalne posiedzenie Rady do Spraw Gospodarczych i Finansowych, 21–22 maja	13
3. Eurogrupa	15
3.1. Wideokonferencja Eurogrupy, 16 kwietnia	15
3.2. Posiedzenie Eurogrupy, 21 maja	15
4. Rada Europejska	16
4.1. Wideokonferencja Rady Europejskiej, 25 marca	16
4.2. Nadzwyczajne posiedzenie Rady Europejskiej, 24–25 maja	16
5. Europejski Bank Centralny	17
5.1. Decyzje w sprawie polityki pieniężnej	17
5.2. Rozpoczęcie publikacji stopy €STR	17
5.3. Wyniki kwietniowego badania akcji kredytowej banków strefy euro	18
5.4. Sprawozdanie z konsultacji w sprawie cyfrowego euro	18
5.5. Opinie EBC na temat projektów krajowych i unijnych regulacji w zakresie bankowości centralnej i rynków finansowych	19
5.6. Raport EBC o stabilności finansowej w strefie euro	19

6. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego	21
6.1. Posiedzenie Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego	21
6.2. Opinia w sprawie planów zastosowania przez władze belgijskie instrumentu makroostrożnościowego na podstawie art. 458 rozporządzenia w sprawie wymogów kapitałowych	23
6.3. Raport na temat przeciwdziałania dużej liczbie upadłości przedsiębiorstw w wyniku pandemii COVID-19	23
7. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego	25
7.1. Konsultacje w sprawie ujawnień dotyczących ryzyka związanego z czynnikami ekologicznymi, społecznymi i dotyczącymi ładu korporacyjnego	25
7.2. Raport w sprawie tendencji w bankowości detalicznej	25
7.3. Decyzja w sprawie obowiązkowego udziału banków w badaniu wpływu wdrożenia Bazylei III na sektor bankowy	26
7.4. Raport Europejskich Urzędów Nadzoru w sprawie czynników ryzyka dla systemu finansowego w UE	27
7.5. Roczny raport z prac Wspólnego Komitetu Europejskich Urzędów Nadzoru w 2020 r.	28
7.6. Publikacja danych dotyczących systemów gwarantowania depozytów	29
7.7. Raport EBA dotyczący zastosowania narzędzi wczesnej interwencji	29
7.8. Raport dotyczący minimalnego wymogu w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych	30
Zapowiedzi wydarzeń w czerwcu 2021 r.	32
Wykaz skrótów	33

1. Komisja Europejska

1.1. Publikacja komunikatu *Rok od wybuchu pandemii COVID-19: działania z zakresu polityki fiskalnej*

W [komunikacie](#) *Rok od wybuchu pandemii COVID-19: działania z zakresu polityki fiskalnej*, opublikowanym przez KE 3 marca 2021 r., przedstawiono ogólne zalecenia dla państw członkowskich w odniesieniu do polityki fiskalnej w nadchodzącym okresie. Polityka fiskalna powinna pozostać elastyczna, tak by mogła się dostosować do zmieniającej się sytuacji. Zbyt wczesne wycofanie wsparcia fiskalnego mogłoby mieć negatywny wpływ na trwałość ożywienia gospodarczego, w związku z czym postuluje się jego utrzymanie w 2021 i 2022 r. Niemniej jednak polityka fiskalna powinna uwzględniać skalę ożywienia gospodarczego, kwestie związane ze stabilnością fiskalną, a także wpływ instrumentu na rzecz odbudowy i zwiększania odporności (Recovery and Resilience Facility, RRF).

W komunikacie zaprezentowano również założenia KE dotyczące tego, w jaki sposób należy podjąć przyszłą decyzję w sprawie dezaktywacji wprowadzonej w 2020 r. ogólnej klauzuli wyjścia¹ lub jej dalszego stosowania w 2022 r. Głównym czynnikiem, który KE miałaby brać pod uwagę podczas oceny, mógłby być poziom aktywności gospodarczej w UE lub w strefie euro w porównaniu z poziomem sprzed kryzysu (koniec 2019 r.). W tym kontekście wstępne przesłanki wydają się wskazywać na konieczność dalszego stosowania ogólnej klauzuli wyjścia w 2022 r. i jej dezaktywację dopiero w 2023 r.

1.2. Emisja obligacji oraz wypłata środków w ramach instrumentu tymczasowego wsparcia krajów UE w celu zmniejszenia ryzyka bezrobocia

KE 10 marca br. poinformowała o [wyemitowaniu](#) jednej transzy obligacji w ramach instrumentu tymczasowego wsparcia krajów UE w celu zmniejszenia ryzyka bezrobocia (*European instrument for temporary support to mitigate unemployment risks in an emergency, SURE*) o wartości 9 mld euro z terminem zapadalności w czerwcu 2036 r. Była to piąta emisja obligacji w ramach unijnego programu SURE, a druga w 2021 r.

Dzięki temu 16 marca br. KE dokonała kolejnej [wypłaty](#) środków, w wysokości 9 mld euro, dla siedmiu krajów UE. Była to piąta transza wsparcia finansowego dla państw członkowskich z instrumentu SURE (druga w bieżącym roku). W wyniku tej operacji Chorwacja otrzymała 510 mln

¹ Ogólna klauzula wyjścia – zawarta w pakcie stabilności i wzrostu klauzula o „nieprzewidzianych wydarzeniach poza kontrolą rządu”, która pozwala państwom członkowskim na odstępnie od wymogów budżetowych, które normalnie miałyby zastosowanie, a jednocześnie umożliwia KE i Radzie UE podjęcie niezbędnych środków koordynacji polityki w ramach paktu stabilności i wzrostu.

euro, Czechy 1 mld euro, Hiszpania 2,87 mld euro, Litwa 302 mln euro, Malta 123 mln euro, Słowacja 330 mln euro, a Włochy 3,87 mld euro. Czechy otrzymały finansowanie z tego instrumentu po raz pierwszy. Pozostałych sześć państw UE korzystało już z pożyczek w ramach SURE.

KE 25 maja br. [poinformowała](#) o wypłaceniu dwunastu państwom członkowskim UE kwoty 14,14 mld euro w ramach siódmej transzy wsparcia finansowego z instrumentu SURE. Środki z tej transzy otrzymały: Belgia, Bułgaria, Cypr, Grecja, Hiszpania, Włochy, Litwa, Łotwa, Malta, Polska, Portugalia oraz Estonia. Polska otrzymała 1,56 mld euro. Łącznie w ramach programu SURE Unia udostępniła dotychczas blisko 90 mld euro w formie pożyczek. Wszystkie państwa członkowskie UE, które wystąpiły z wnioskiem o środki z programu, otrzymały już część lub całość wnioskowanej kwoty. Po zatwierdzeniu przez Radę UE, na podstawie wniosku KE, 19 państw członkowskich UE ma otrzymać w ramach SURE wsparcie finansowe w łącznej wysokości 94,3 mld euro. Państwa członkowskie nadal mogą składać wnioski o wsparcie finansowe z programu SURE, którego łączna wartość wynosi 100 mld euro. Środki będą dostępne do końca 2022 r.

1.3. Konsultacje w sprawie konwergencji nadzorczej i jednolitego zbioru przepisów

KE rozpoczęła 12 marca br. [konsultacje publiczne](#) dotyczące konwergencji nadzorczej i jednolitego zbioru przepisów (ang. *single rulebook*). Zgodnie z opublikowanym we wrześniu 2020 r. komunikatem² na temat planu działania w sprawie unii rynków kapitałowych KE ma podsumować, w czwartym kwartale 2021 r., dotychczasowy dorobek w zakresie *single rulebook*. Następnie ma rozważyć zaproponowanie środków zwiększających koordynację nadzoru lub wprowadzenie bezpośredniego nadzoru sprawowanego przez ESAs. Odpowiedzi udzielone w ramach konsultacji zostaną wykorzystane we wspomnianym podsumowaniu oraz w przeglądzie funkcjonowania ESAs wymaganym przez rozporządzenia ustanawiające Europejskie Urzędy Nadzoru.

Dokument konsultacyjny KE zawiera szereg pytań dotyczących funkcjonowania oraz zadań i uprawnień ESAs, a także prac urzędów nad jednolitym zbiorem przepisów. Kwestionariusz skierowano do szerokiego grona odbiorców, m.in. do krajowych organów nadzoru, ministerstw, instytucji finansowych, ESAs, instytucji unijnych, organizacji pozarządowych, think-tanków, pracowników naukowych i konsumentów.

1.4. Konsultacje dotyczące wyznaczenia zamiennika za wskaźnik LIBOR CHF

KE rozpoczęła 23 marca br. [konsultacje](#) publiczne mające na celu ocenę potrzeby stworzenia wskaźnika, który zastąpi wskaźnik referencyjny LIBOR (London Interbank Offered Rate) dla CHF, m.in. w umowach o kredyt hipoteczny i pożyczkach dla małych przedsiębiorstw. Jest to związane

² Więcej na temat komunikatu w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z sierpnia–października 2020 r.

z wejściem 13 lutego 2021 r. w życie [rozporządzenia](#)³ zmieniającego rozporządzenie w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne (*benchmark regulation*, BMR), na mocy którego KE otrzymała uprawnienia do wyznaczenia zamiennika likwidowanego wskaźnika referencyjnego o znaczeniu systemowym w UE oraz wskaźnika z państwa trzeciego, w sytuacji gdyby jego likwidacja mogła spowodować poważne zakłócenia w funkcjonowaniu rynków finansowych lub stwarzać ryzyko systemowe dla systemu finansowego w UE⁴.

Do konsultacji zaproszono wszystkich uczestników rynku, w szczególności konsumentów, małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) oraz ich stowarzyszenia.

1.5. Sprawozdanie z wdrożenia instrumentu SURE

KE w [sprawozdaniu](#) dla wybranych instytucji UE, podsumowującym 6 miesięcy wdrażania instrumentu SURE, stwierdziła, że skutecznie chroni on miejsca pracy i dochody pracowników oraz osób samozatrudnionych. Państwa członkowskie korzystające z SURE notują znacznie mniejszy wzrost bezrobocia podczas obecnego kryzysu niż w okresie globalnego kryzysu finansowego w 2009 r., mimo większego niż wówczas spadku PKB.

W sprawozdaniu stwierdzono, że w 2020 r. ze wsparcia w ramach instrumentu SURE skorzystało 25–30 mln osób, co stanowi około jednej czwartej osób zatrudnionych w osiemnastu państwach członkowskich, które otrzymały wsparcie w ramach instrumentu SURE. KE szacuje, że środki w ramach instrumentu SURE otrzymało od 1,5 do 2,5 mln przedsiębiorstw dotkniętych skutkami pandemii COVID-19, co pozwoliło im uniknąć zwalniania pracowników.

Zdaniem autorów sprawozdania dzięki wysokiemu ratingowi kredytowemu UE państwa członkowskie otrzymujące środki z SURE zaoszczędziły łącznie 5,8 mld euro z tytułu niższych płatności odsetek w porównaniu z sytuacją, w której same wyemitowałyby dług państwowy.

1.6. Komunikat w sprawie strategii finansowania unijnego instrumentu odbudowy

W opublikowanym 14 kwietnia br. [komunikacie](#) KE przedstawiła strategię zróżnicowanego finansowania, której celem jest pożyczanie na rynkach finansowych w ramach unijnego instrumentu odbudowy (Next Generation EU) maksymalnie 806 mld euro do 2026 r. KE zakłada, że wolumen pożyczek będzie wynosił średnio około 150 mld euro rocznie oraz że wszystkie pożyczki zostaną

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/168 w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2016/1011 w odniesieniu do wyłączenia dotyczącego niektórych walutowych wskaźników referencyjnych spot państw trzecich i wyznaczenia zamienników niektórych wskaźników referencyjnych, których opracowywanie się zaprzestaje oraz w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 648/2012 (Dz. Urz. UE L 49 z 2021 r., s. 6).

⁴ W dniu 5 marca 2021 r. brytyjski Urząd Nadzoru Finansowego ogłosił zaprzestanie z końcem grudnia 2021 r. publikacji większości wskaźników referencyjnych LIBOR, w tym LIBOR CHF.

splacone do 2058 r. Najważniejsze cztery filary strategii zdywersyfikowanego finansowania KE obejmą:

- roczne decyzje w sprawie wolumenu pożyczek i publikowane co sześć miesięcy komunikaty na temat kluczowych parametrów planu finansowania;
- zbudowanie takich relacji z bankami wspierającymi program emisji, które pozwolą na przejrzystą obsługę długu UE;
- instrumenty finansowania o zróżnicowanych parametrach;
- sprzedaż papierów wartościowych zarówno w drodze aukcji, jak i przez konsorcja emisyjne.

1.7. Komunikat w sprawie przyjęcia pakietu środków na rzecz zrównoważonej działalności gospodarczej UE

Dnia 21 kwietnia br. KE opublikowała [komunikat](#) dotyczący przyjęcia pakietu środków na rzecz zrównoważonej działalności gospodarczej UE. Ich celem jest ułatwienie inwestorom lokowania funduszy w bardziej zrównoważone technologie i rodzaje działalności gospodarczej. Będą one pomocne w osiągnięciu przez UE neutralności klimatycznej do 2050 r. W skład pakietu wchodzi następujące dokumenty:

- rozporządzenie delegowane w sprawie unijnej systematyki dotyczącej zmiany klimatu, które ma na celu wspieranie zrównoważonych inwestycji;
- wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju; celem wniosku jest usprawnienie przepływu informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem;
- sześć zmieniających aktów delegowanych dotyczących obowiązków powierniczych oraz doradztwa inwestycyjnego i ubezpieczeniowego; ich celem jest zagwarantowanie, że doradcy finansowi, podmioty zarządzające aktywami i ubezpieczyciele będą uwzględniać kwestie dotyczące zrównoważonego rozwoju w swoich procedurach i w świadczonych usługach doradztwa inwestycyjnego.

1.8. Wiosenne prognozy gospodarcze

Według [opublikowanych](#) 12 maja 2021 r. wiosennych prognoz KE dla UE oraz strefy euro na lata 2021–2022 wzrost gospodarczy w UE wyniesie 4,2% w 2021 r. i 4,4% w 2022 r., a w strefie euro odpowiednio 4,3% i 4,4%, czyli więcej, niż szacowano w lutym br. Zakłada się, że do końca 2022 r. gospodarki wszystkich państw członkowskich wrócą do poziomu sprzed kryzysu, jednak tempo wychodzenia z kryzysu przez poszczególne kraje będzie zróżnicowane. Oczekuje się, że czynnikami wspierającymi wzrost gospodarczy będą: konsumpcja prywatna, inwestycje, a także rosnący popyt na eksport ze strony umacniającej się gospodarki światowej.

Zdaniem KE perspektywy na rynku pracy będą zależały od postępującego ożywienia gospodarczego, terminów wycofywania przez rządy tymczasowych środków wsparcia oraz tempa przemieszczania się pracowników między sektorami i przedsiębiorstwami. W ocenie KE sytuacja na rynku pracy stopniowo się poprawia, a w przyszłym roku spodziewany jest wzrost zatrudnienia. Stopa bezrobocia obniżyła się w większości państw członkowskich, ale nadal kształtuje się na po-

ziomie wyższym niż przed wybuchem pandemii. Zgodnie z prognozami w 2021 r. stopa bezrobocia wyniesie 7,6% w UE i 8,4% w strefie euro, natomiast w 2022 r. spadnie odpowiednio do 7% i 7,8%.

W porównaniu z zimowymi prognozami z lutego 2021 r. KE podwyższyła prognozy wzrostu gospodarczego dla UE na lata 2021–2022. Zgodnie z najnowszymi danymi wzrost gospodarczy w UE wyniesie 4,2% w 2021 r. i 4,4% w 2022 r. Ożywienie gospodarcze będzie zależało od rozwoju sytuacji epidemicznej, skuteczności programów szczepień oraz terminu wycofywania przez rządy tymczasowych środków wsparcia.

Inflacja osiągnie maksymalny poziom w 2021 r., a następnie zacznie stopniowo spadać. Wzrost inflacji na początku roku był związany głównie z podwyżką cen energii oraz wieloma czynnikami przejściowymi, m.in. zmianami podatkowymi oraz efektem bazy. Szacuje się, że poziom inflacji w UE wzrośnie z 0,7% w 2020 r. do 1,9% w 2021 r., a w strefie euro z 0,3% do 1,7%. W 2022 r. inflacja obniży się do 1,5% w UE oraz do 1,3% w strefie euro.

W odniesieniu do stanu finansów publicznych KE prognozuje, że łączny deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wzrośnie w 2021 r. (do 7,5% PKB w UE i do 8% PKB w strefie euro) w wyniku zwiększenia środków wsparcia przez państwa członkowskie. Szacuje się jednak, że do 2022 r. łączny deficyt budżetowy spadnie o połowę, nieco poniżej 4%, zarówno w UE, jak i w strefie euro. W 2021 r. wskaźniki zadłużenia do PKB w UE i strefie euro będą nadal rosnąć i osiągną nowe maksimum, wynoszące odpowiednio 94% i 102%, po czym w 2022 r. nieznacznie się zmniejszą – do poziomu 93% i 101%.

Ryzyko dla rozwoju sytuacji gospodarczej zostało określone przez KE jako wysokie. Trafność prognoz będzie zależała m.in. od dalszego przebiegu pandemii, skuteczności programów szczepień, skłonności gospodarstw domowych do konsumpcji, a także od terminu wycofania tymczasowych środków wsparcia. Trudna sytuacja w sektorze przedsiębiorstw w związku z kryzysem może również mieć poważniejsze, niż zakładano, konsekwencje dla rynku pracy i sektora finansowego. Silniejszy wzrost globalny, zwłaszcza w Stanach Zjednoczonych, mógłby pozytywnie wpłynąć na rozwój sytuacji gospodarczej. Z drugiej jednak strony może powodować wzrost rentowności amerykańskich obligacji skarbowych, co z kolei może wywołać zakłócenia na rynkach finansowych, szczególnie groźne dla gospodarek wschodzących, mających wysokie zadłużenie w walutach obcych.

Szacunki i prognozy gospodarcze dla Polski w latach 2021–2022:

- PKB: 4,0% w 2021 r., 5,4 % w 2022 r.;
- inflacja (HICP): 3,5% w 2021 r., 2,9% w 2022 r.;
- stopa bezrobocia: 3,5% w 2021 r., 3,3% w 2022 r.

1.9. Komunikat w sprawie opodatkowania działalności gospodarczej w XXI w.

W dniu 18 maja br. KE przyjęła [komunikat w sprawie opodatkowania działalności gospodarczej w XXI w.](#) Nowy system ma zwiększyć przejrzystość podatków odprowadzanych przez duże podmioty gospodarcze w UE. W tym celu KE zaproponowała m.in. utworzenie ram opodatkowania dochodów przedsiębiorstw europejskich pn. Business in Europe: Framework for Income Taxation – BEFIT (Działalność gospodarcza w Europie: ramy opodatkowania dochodu). BEFIT będą zawierały jednolity unijny zbiór przepisów regulujących kwestie podatku od działalności gospodarczej oraz podziału zysków między państwa członkowskie zgodnie z formułą repartycji. BEFIT zapewnią przedsiębiorstwom możliwość prowadzenia działalności na jednolitym rynku bez nieuzasadnionych barier podatkowych. W związku z powyższym KE zobowiązała się do zaprzestania prac nad wspólną skonsolidowaną podstawą opodatkowania osób prawnych (Common Consolidated Corporate Tax Base, CCCTB). Jednocześnie podkreśliła, że wspólnotowe ramy podatkowe wesprą rozwój unii rynków kapitałowych dzięki usunięciu barier podatkowych dla inwestycji transgranicznych.

1.10. Rozpoczęcie działalności przez Urząd Prokuratury Europejskiej

W dniu 26 maja br. KE [zakomunikowała](#), że 1 czerwca br. rozpocznie działalność Urząd Prokuratury Europejskiej (European Public Prosecutor's Office, EPPO). Rozporządzenie ustanawiające EPPO⁵ zostało przyjęte 12 października 2017 r. i weszło w życie 20 listopada 2017 r., natomiast 26 maja 2021 r. KE przyjęła decyzję wykonawczą określającą datę przejścia przez EPPO zadań śledczych i prokuratorskich.

EPPO jest odpowiedzialny za prowadzenie postępowań przygotowawczych, wnoszenie i popieranie oskarżeń oraz wytaczanie powództw przeciwko sprawcom przestępstw naruszających interesy finansowe Unii (tj. dotyczących nadużyć finansowych, korupcji, prania brudnych pieniędzy, transgranicznych oszustw VAT-owskich na kwotę powyżej 10 mln euro). W tym celu ma wszczynać postępowania przygotowawcze, wnosić akty oskarżenia oraz sprawować funkcję oskarżyciela publicznego przed właściwymi sądami państw członkowskich. Jest pierwszą prokuraturą ponadpaństwową.

EPPO będzie ściśle współpracować z krajowymi organami ścigania, a także innymi organami unijnymi (OLAF, Eurojust, Europol), które nie mają uprawnień do wszczynania dochodzeń karnych lub ścigania przestępstw w państwach członkowskich.

⁵ EPPO zostało ustanowione w ramach tzw. wzmocnionej współpracy. Obecnie we wzmocnionej współpracy uczestniczą 22 państwa członkowskie. Polska nie przystąpiła do współpracy w ramach EPPO.

2. Rada Unii Europejskiej

2.1. Wideokonferencja ministrów gospodarki i finansów, 16 marca

W trakcie nieformalnej [wideokonferencji](#) ministrowie gospodarki i finansów omówili aktualną sytuację gospodarczą oraz kolejne kroki, które powinny zostać podjęte w obliczu wyzwań podatkowych związanych z cyfryzacją gospodarki. W trakcie dyskusji wyrażono poparcie dla negocjacji prowadzonych w ramach Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (Organisation for Economic Cooperation and Development, OECD), które mają na celu wypracowanie do połowy 2021 r. globalnego rozwiązania w tej kwestii. Ministrowie podkreślili jednak, że w razie braku postępów w pracach na forum OECD konieczne będzie wypracowanie stosownych rozwiązań na poziomie unijnym. Ponadto KE ogłosiła, że obecnie toczą się prace nad wnioskiem ustawodawczym dotyczącym opłaty cyfrowej, która ma być źródłem dodatkowego zasobu własnego UE. W ocenie KE miałyby to być osobny instrument, który nie powinien być powiązany z przepisami o opodatkowaniu osób prawnych, negocjowanymi w ramach G-20/OECD.

2.2. Przyjęcie nowego programu inwestycyjnego InvestEU

W dniu 17 marca 2021 r. Rada UE przyjęła InvestEU jako nowy unijny [program inwestycyjny](#). InvestEU powstał z połączenia różnych, działających już instrumentów finansowych (głównie Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych, wynikającego z tzw. planu Junckera), które są stosowane do wspierania inwestycji w UE. Program ma na celu uruchomienie inwestycji publicznych i prywatnych w UE za pomocą gwarancji z budżetu UE opiewającej na 26,6 mld euro. Szacuje się, że w ciągu następnych siedmiu lat program InvestEU pomoże uruchomić dodatkowe inwestycje o łącznej wartości ponad 370 mld euro. Instytucje unijne spodziewają się, że InvestEU przyczyni się do ożywienia gospodarczego, jak również do realizacji średnio- i długoterminowych priorytetów polityki UE, w tym transformacji ekologicznej i cyfrowej.

Rada Unii Europejskiej przyjęła 17 marca 2021 r. nowy unijny program inwestycyjny InvestEU, który połączy w jeden mechanizm trzynaście centralnie zarządzanych instrumentów finansowych UE oraz Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych. Oczekuje się, że fundusz InvestEU uruchomi inwestycje publiczne i prywatne o wartości ponad 370 mld euro w ramach gwarancji budżetowej UE w wysokości 26,2 mld euro.

Gwarancja z budżetu UE zostanie podzielona w ramach programu InvestEU pomiędzy cztery obszary:

- zrównoważona infrastruktura (np. projekty dotyczące zrównoważonej energii, łączności cyfrowej, transportu i gospodarki o obiegu zamkniętym): 37,8%;
- badania naukowe, innowacje i cyfryzacja (np. wykorzystanie wyników badań naukowych przez rynek, projekty dotyczące sztucznej inteligencji): 25,1%;

- MŚP (ułatwianie dostępu MŚP do finansowania: 26,4%;
- inwestycje społeczne i działania prowadzące do podnoszenia umiejętności (np. projekty dotyczące kształcenia, mieszkań socjalnych i opieki zdrowotnej): 10,6%.

Co najmniej 30% inwestycji z programu InvestEU ma się przyczyniać do realizacji unijnych działań w dziedzinie klimatu. Program InvestEU będzie mógł zapewniać wsparcie kapitałowe dla MŚP dotkniętych kryzysem związanym z pandemią COVID-19. Ponadto państwa członkowskie będą mogły wykorzystywać program InvestEU do realizacji swoich planów odbudowy i zwiększania odporności w ramach RRF. Będą również miały możliwość skierowania części swoich funduszy strukturalnych do programu InvestEU w celu uruchomienia dodatkowych inwestycji.

2.3. Szczyt strefy euro, 25 marca

Podczas szczytu strefy euro unijni przywódcy rozmawiali na temat międzynarodowej roli euro z prezesem Europejskiego Banku Centralnego (EBC) Christine Lagarde oraz z przewodniczącym Eurogrupy Paschałem Donohoe. Przywódcy państw strefy euro uzgodnili oświadczenie, w którym wyrazili swoje poparcie dla wzmocnienia pozycji euro na arenie światowej w celu zwiększenia strategicznej autonomii UE przy jednoczesnym zachowaniu otwartej gospodarki, przyczyniania się do stabilności światowego systemu finansowego oraz europejskich przedsiębiorstw i gospodarstw domowych. Podkreślili również znaczenie solidnej architektury finansowej, w której kluczową rolę odgrywa unia bankowa, oraz dobrze funkcjonujących rynków finansowych.

2.4. Wideokonferencja ministrów gospodarki i finansów, 16 kwietnia

W dniu 16 kwietnia br. odbyła się kolejna wideokonferencja ministrów gospodarki i finansów państw UE. Ministrowie zapoznali się z aktualnymi informacjami na temat wdrażania nowego planu działania na rzecz unii rynków kapitałowych. Ponadto KE przedstawiła stan prac nad RRF. Dyskutowano również o krajowych planach odbudowy, tj. dokumentach, które stanowią podstawę ubiegania się przez dane państwo członkowskie o wsparcie finansowe w ramach unijnego planu odbudowy gospodarki po kryzysie spowodowanym przez pandemię COVID-19. Powołując się na komunikat z 14 kwietnia br., KE przedstawiła także informacje na temat finansowania pakietu Next Generation EU. Z kolei prezydencja portugalska poinformowała o stanie ratyfikacji decyzji o zasobach własnych.

2.5. Nieformalne posiedzenie Rady do Spraw Gospodarczych i Finansowych, 21–22 maja

W dniach 21–22 maja br. ministrowie finansów i gospodarki spotkali się w Lizbonie na nieformalnym posiedzeniu Rady do Spraw Gospodarczych i Finansowych (Economic and Financial Affairs Council, Ecofin). W spotkaniu wzięli również udział prezesi banków centralnych państw członkowskich UE.

Ministrowie i prezesi banków centralnych [rozmawiali](#) o odbudowie gospodarki po kryzysie spowodowanym pandemią oraz o tym, jak osiągnąć tzw. zielony i inkluzywny wzrost gospodarczy w Europie. Głównymi tematami posiedzenia były:

- wzajemne oddziaływanie polityki pieniężnej i fiskalnej;
- dyskusja o tym, jak uniknąć niepożądanych powiązań między sektorem finansowym i niefinansowym;
- przyszłość opodatkowania środowiskowego w UE;
- ścieżka zrównoważonego, inkluzywnego wzrostu i ożywienia gospodarczego, będącego sposobem na uniknięcie długoterminowych negatywnych skutków pandemii COVID-19.

3. Eurogrupa

3.1. [Wideokonferencja](#) Eurogrupy, 16 kwietnia

Podczas wideokonferencji ministrowie finansów państw strefy euro zapoznali się ze sprawozdaniem EBC⁶ z konsultacji w sprawie cyfrowego euro, rozpoczętych 12 października 2020 r.

W trakcie wideokonferencji poszerzonego składu Eurogrupy ministrowie zostali także poinformowani o postępach w przygotowywaniu planu prac nad wszystkimi elementami, które pozostały do wdrożenia w celu ukończenia unii bankowej, zgodnie z mandatem udzielonym na szczycie państw strefy euro w grudniu 2020 r. Ocena postępów nastąpi podczas szczytu strefy euro w czerwcu 2021 r.

3.2. Posiedzenie Eurogrupy, 21 maja

W trakcie [posiedzenia](#) 21 maja 2021 r. członkowie Eurogrupy rozmawiali o sytuacji makroekonomicznej i fiskalnej oraz o funkcjonowaniu mechanizmów dostosowawczych w strefie euro. Ministrowie przyjęli program prac Eurogrupy na drugą połowę 2021 r. Wysłuchali także sprawozdania Andrei Enrii, przewodniczącego Rady ds. Nadzoru EBC. Poinformował on Eurogrupę o zadaniach nadzorczych wykonanych od czasu ostatniego sprawozdania, skupiając się na kwestiach dotyczących ryzyka kredytowego i klimatycznego oraz na brexicie. Z kolei Elke König, przewodnicząca Jednolitej Rady ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji, w swoim wystąpieniu skoncentrowała się na możliwości przeprowadzania skutecznej restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, minimalnych wymogach w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych oraz tworzeniu jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji.

⁶ Więcej na temat sprawozdania w [pkt 5.4](#).

4. Rada Europejska

4.1. [Wideokonferencja](#) Rady Europejskiej, 25 marca

W trakcie wideokonferencji przywódcy państw członkowskich UE rozmawiali o bieżącej sytuacji epidemicznej w związku z COVID-19. Tematem posiedzenia były też stosunki transatlantyckie, o których dyskutowano z udziałem Joego Bidena, prezydenta Stanów Zjednoczonych. W programie wideokonferencji znalazły się również: sytuacja we wschodniej części Morza Śródziemnego, stosunki z Rosją, jednolity rynek, agenda cyfrowa i międzynarodowa rola euro.

Omawiając kwestie cyfryzacji, Rada przywołała m.in. [komunikat](#) KE „Cyfrowy kompas na 2030 r.: europejska droga w cyfrowej dekadzie” jako próbę wytyczenia cyfrowego rozwoju Europy na następne dziesięciolecie. Wezwano Radę UE do przeanalizowania tego dokumentu z myślą o przygotowaniu programu polityki cyfrowej.

4.2. Nadzwyczajne [posiedzenie](#) Rady Europejskiej, 24–25 maja

Nadzwyczajny szczyt przywódców państw członkowskich UE był poświęcony sprawom międzynarodowym. Dyskutowano m.in. o relacjach UE z Białorusią i Rosją, o stosunkach z Wielką Brytanią oraz o sytuacji na Bliskim Wschodzie i w Mali.

Przywódcy UE z zadowoleniem przyjęli porozumienie w sprawie unijnego cyfrowego zaświadczenia COVID-19 i zaapelowali o jego szybkie wdrożenie.

Rada Europejska potwierdziła konkluzje na temat wpływu zmian klimatycznych na gospodarkę, przyjęte w grudniu ubiegłego roku⁷. Rada zwróciła się do KE o szybkie przedstawienie pakietu legislacyjnego w tej sprawie wraz z dogłębną analizą skutków środowiskowych, gospodarczych i społecznych na szczeblu państw członkowskich.

⁷ Więcej na ten temat w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z grudnia 2020 r.

5. Europejski Bank Centralny

5.1. Decyzje w sprawie polityki pieniężnej

Podczas posiedzeń [11 marca](#) i [22 kwietnia 2021 r.](#) Rada Prezesów Europejskiego Banku Centralnego (EBC) zadecydowała o pozostawieniu stóp procentowych na niezmiennym poziomie. Wynoszą one:

- 0,00% – stopa procentowa podstawowych operacji refinansujących,
- 0,25% – stopa kredytu w banku centralnym,
- -0,50% – stopa depozytu w banku centralnym na koniec dnia.

Podczas konferencji prasowych po posiedzeniach w [marcu](#) i [kwietniu](#) Christine Lagarde poinformowała, że Rada Prezesów oczekuje, iż podstawowe stopy procentowe EBC pozostaną na obecnym lub niższym poziomie, dopóki Rada nie stwierdzi, że perspektywy inflacji w horyzoncie czasowym jej projekcji zbliżają się do poziomu wystarczająco bliskiego, ale nieprzekraczającego 2% oraz że znajduje to odzwierciedlenie w dynamice inflacji bazowej.

EBC będzie nadal prowadzić zakupy w ramach nadzwyczajnego programu skupu aktywów w czasie pandemii (*pandemic emergency purchase programme*, PEPP), do wyznaczonego limitu w wysokości 1 bln 850 mld euro. Zakupy te będą trwały co najmniej do końca marca 2022 r. lub dopóki Rada Prezesów nie uzna, że kryzysowa faza pandemii COVID-19 dobiega końca. Na podstawie analiz warunków finansowania oraz prognoz inflacji Rada Prezesów oczekuje, że w drugim kwartale 2021 r. zakupy w ramach PEPP będą prowadzone w znacznie szybszym tempie niż w pierwszym kwartale. Papiery wartościowe nabyte w ramach programu będą reinwestowane co najmniej do końca 2023 r.

Program skupu aktywów będzie w dalszym ciągu realizowany na poziomie 20 mld euro miesięcznie. Program zakończy się na krótko przed rozpoczęciem podnoszenia stóp procentowych EBC. Reinwestycje będą również prowadzone przez dłuższy czas po tym, jak EBC zacznie podnosić stopy procentowe: „tak długo, jak długo będzie to konieczne do utrzymania korzystnych warunków płynnościowych i zdecydowanie łagodnej polityki pieniężnej”.

Płynność będzie nadal dostarczana również za pośrednictwem operacji refinansujących.

5.2. Rozpoczęcie publikacji stopy €STR

Dnia 15 kwietnia br. EBC [rozpoczął](#) publikację składanych średnich stóp procentowych dla euro (€STR) oraz składanego indeksu opartego na €STR. Publikacja będzie się odbywała w każdy dzień roboczy TARGET2 o godzinie 9:15 czasu środkowoeuropejskiego. Będzie obejmowała złożone średnie stopy procentowe €STR za okresy: 1 tygodnia oraz 1, 3, 6 i 12 miesięcy, jak również złożony indeks €STR, umożliwiający obliczenie złożonych wartości stóp dla każdego niestandardowego okresu.

5.3. Wyniki kwietniowego badania akcji kredytowej banków strefy euro

EBC [opublikował](#) 20 kwietnia br. wyniki kwietniowego badania akcji kredytowej banków strefy euro z uwzględnieniem zmian zaobserwowanych w ich polityce kredytowej w pierwszym kwartale 2021 r. oraz zmian oczekiwanych w drugim kwartale br. W badaniu przeprowadzonym między 11 a 26 marca 2021 r. wzięły udział 143 banki.

W pierwszym kwartale 2021 r. banki w niewielkim stopniu zaostrzyły wewnętrzne wytyczne lub kryteria w odniesieniu do kredytów dla przedsiębiorstw, kredytów konsumenckich oraz innych kredytów dla gospodarstw domowych. W przypadku kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych zaobserwowano natomiast nieznaczne złagodzenie polityki banków. Zmiany te wiązały się głównie ze zwiększeniem obaw o wiarygodność kredytową kredytobiorców i niższą tolerancją ryzyka. Z drugiej strony presja konkurencyjna przyczyniła się do złagodzenia niektórych standardów kredytowych. W drugim kwartale 2021 r. banki przewidują zaostrzenie standardów udzielania kredytów zarówno dla przedsiębiorstw, jak i gospodarstw domowych.

W analizowanym okresie spadł popyt na kredyty dla przedsiębiorstw lub wykorzystanie linii kredytowych, m.in. ze względu na skłonność przedsiębiorstw do odkładania inwestycji, zwłaszcza w sektorach bardziej dotkniętych pandemią. Ponadto przedsiębiorstwa nie zgłaszały zapotrzebowania na dodatkowe finansowanie kapitału obrotowego, co wynika z dostępności buforów płynnościowych i bezpośredniego rządowego wsparcia płynnościowego. Duży odsetek banków odnotował również spadek popytu na kredyty mieszkaniowe, konsumenckie i inne kredyty dla gospodarstw domowych. Banki spodziewają się jednak wzrostu popytu na pożyczki dla przedsiębiorstw i dla gospodarstw domowych w drugim kwartale 2021 r.

5.4. Sprawozdanie z konsultacji w sprawie cyfrowego euro

Według [sprawozdania](#) z konsultacji publicznych na temat cyfrowego euro, [opublikowanego](#) przez EBC 14 kwietnia br., najbardziej pożądaną i najważniejszą, zdaniem respondentów, cechą cyfrowej waluty strefy euro jest zapewnienie prywatności transakcji realizowanych z jej użyciem. Innymi wskazanymi w trakcie konsultacji istotnymi atrybutami cyfrowej waluty są: bezpieczeństwo, możliwość dokonywania płatności offline w całej strefie euro oraz brak dodatkowych kosztów.

Konsultacje w sprawie cyfrowego euro rozpoczęły się w październiku 2020 r., a zakończyły 12 stycznia 2021 r. Ankietę wypełniło 8200 respondentów. Byli to głównie obywatele (94% wszystkich odpowiedzi), ale także przedstawiciele instytucji sektora bankowego i firm technologicznych. Sprawozdanie ma posłużyć Radzie Prezesów EBC jako źródło informacji przed zapowiedzianą na połowę 2021 r. decyzją o ewentualnym rozpoczęciu formalnego badania w związku z możliwością utworzenia cyfrowej waluty euro.

5.5. Opinie EBC na temat projektów krajowych i unijnych regulacji w zakresie bankowości centralnej i rynków finansowych

W ramach konsultacji projektów krajowych oraz unijnych aktów prawnych EBC opublikował w marcu, kwietniu i maju br. następujące [opinie](#):

- do projektu regulacji niemieckiej w sprawie audytu danych wielonarodowych grup przedsiębiorstw na rzecz zapewnienia jakości statystyk gospodarczych i rachunków narodowych (CON/2021/10),
- do projektu dwóch regulacji węgierskich w sprawie wymogów operacyjnych i technicznych oraz ogólnych warunków dla operatorów obsługujących systemy płatności (CON/2021/11),
- do projektu zmiany mandatu i zadań banku centralnego Węgier na rzecz zrównoważonego rozwoju w zakresie ochrony środowiska (CON/2021/12),
- do projektu dwóch regulacji portugalskich w sprawie utworzenia przejrzystych ram umów i powiązanych dokumentów dotyczących wykorzystania środków publicznych (CON/2021/13),
- do projektu regulacji słowackiej w sprawie zaokrąglania płatności gotówkowych denominowanych w euro (CON/2021/14),
- do projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie pilotażowego systemu infrastruktur rynkowych opartych na technologii rozproszonego rejestru (CON/2021/15),
- do zmian w ustawodawstwie austriackim ws. wolności informacji (CON/2021/16),
- do projektu zmian w polskim ustawodawstwie w sprawie udzielania niektórych kredytów i stosowania wymogów w zakresie utrzymywania rezerwy obowiązkowej przez NBP (CON/2021/17),
- do projektu polskiej ustawy o zmianie ustawy o usługach płatniczych w sprawie obowiązku przyjmowania płatności gotówkowych (CON/2021/18),
- do projektu niemieckiej regulacji w sprawie utworzenia rejestru podstawowych danych dotyczących przedsiębiorstw (CON/2021/19).

5.6. Raport EBC o stabilności finansowej w strefie euro

W półrocznym *Raporcie o stabilności finansowej (Financial Stability Review, FSR)*, [opublikowanym](#) 19 maja br., EBC dokonał oceny zagrożeń dla stabilności finansowej strefy euro oraz ich potencjalnego wpływu na funkcjonowanie rynków finansowych, zdolność do spłaty zadłużenia prywatnego i publicznego, a także na rentowność banków i pozabankowego sektora finansowego. W dokumencie zamieszczono również analizę skutków zmian klimatu dla stabilności finansowej w strefie euro.

W ocenie EBC ryzyko dla stabilności finansowej pozostaje podwyższone. Nierównomierny wpływ pandemii na gospodarki krajów strefy euro przyczynił się do koncentracji ryzyka w niektórych sektorach i krajach, w szczególności tam, gdzie już wcześniej występowały problemy. W FSR zaznaczono, że kraje z rozbudowanym sektorem usług ponosiły wyższe koszty w związku z pandemią, przez co bardziej potrzebują stałego wsparcia finansowanego ze źródeł publicznych. Wzrost

powiązań między kondycją finansów publicznych, pogarszającą się sytuacją przedsiębiorstw i stabilnością sektora bankowego może zwiększać ryzyko dla stabilności finansowej.

W raporcie podkreślono, że obserwowane w ciągu ostatnich sześciu miesięcy wzrosty cen aktywów na wielu rynkach finansowych, podwyżki cen na rynkach nieruchomości mieszkaniowych w strefie euro, a także niedawny wzrost długoterminowych stóp procentowych stanowią źródło ryzyka przeszacowania cen aktywów, co wiąże się z możliwością ich gwałtownej korekty. W odniesieniu do sektora bankowego zaznaczono, że poprawiła się wycena rynkowa banków, niemniej jednak ich rentowność pozostaje niska, a perspektywy popytu na kredyt oraz jakość aktywów wciąż niepewne.

6. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego

6.1. Posiedzenie Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego

Podczas [posiedzenia](#) Rady Generalnej ESRB, które odbyło się 25 marca 2021 r., kontynuowano dyskusję na temat wpływu pandemii COVID-19 na stabilność finansową w UE. Mimo oczekiwań poprawy sytuacji gospodarczej w 2021 r. w dalszym ciągu obserwuje się istotną niepewność co do wzrostu gospodarczego w krótkim okresie, związaną przede wszystkim z obawami o rozwój pandemii i sprawność procesu szczepień, jak również ze zmniejszeniem zdolności produkcyjnych i wysokim poziomem zadłużenia w wyniku kryzysu. Ponownie podkreślono, że głównym źródłem ryzyka systemowego w UE jest wpływ pandemii na działalność gospodarczą (w tym rosnąca presja na wypłacalność przedsiębiorstw niefinansowych i poziom zadłużenia gospodarstw domowych), co może mieć negatywne skutki dla systemu finansowego. Według Rady Generalnej kluczowe jest kontynuowanie publicznych programów pomocowych do czasu utrwalenia się ożywienia gospodarczego. Możliwe jest jednak lepsze ukierunkowanie tej pomocy. Zasadne byłoby także uzupełnienie wsparcia płynnościowego wsparciem kapitałowym dla rentownych, ale silnie zadłużonych przedsiębiorstw. Raport ESRB w sprawie kwestii związanych z upadłością przedsiębiorstw został opublikowany w kwietniu br.⁸

Rada Generalna stwierdziła, że niezbędne jest ograniczenie negatywnego sprzężenia zwrotnego między gospodarką realną i systemem finansowym. Uważa zatem za słuszne, by organy nadzoru mikroostrożnościowego wymagały od banków wczesnego identyfikowania kredytów zagrożonych (*non performing loans*, NPLs) i tworzenia na nie odpisów, oraz popiera opublikowaną w grudniu 2020 r. strategię KE na rzecz zapobiegania narastaniu NPLs⁹.

W trakcie posiedzenia zwrócono uwagę, że w związku z pandemią COVID-19 i możliwością wystąpienia dużej liczby upadłości przedsiębiorstw część organów nadzoru makroostrożnościowego obniżyła w 2020 r. bufora makroostrożnościowe w celu utrzymania stabilnej podaży kredytu dla gospodarki. Organy nadzoru w poszczególnych krajach nie miały takich samych możliwości podjęcia tego typu działań ze względu na istotne różnice w wysokości buforów antycyklicznych. Z tego względu część organów makroostrożnościowych zdecydowała się na obniżenie niektórych buforów strukturalnych (takich jak bufor ryzyka systemowego i bufor instytucji o znaczeniu systemowym) lub opóźnienie ich wdrożenia, albo sygnalizowała bankom możliwość wykorzystania posiadanych buforów. Dotychczasowe doświadczenia będą mogły posłużyć jako punkt wyjścia dyskusji na temat ulepszenia ram stosowania buforów kapitałowych, w tym jako wkład do zaplanowanego na 2022 r. przeglądu ram polityki makroostrożnościowej.

⁸ Więcej na temat raportu w [pkt. 6.3.](#)

⁹ Więcej na temat strategii w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z grudnia 2020 r.

W trakcie marcowego posiedzenia Rady Generalnej ESRB dyskutowano na temat wpływu pandemii COVID-19 na stabilność finansową w UE. Podkreślono, że głównym zagrożeniem jest wywołane pandemią spowolnienie działalności gospodarczej, co może mieć negatywne skutki dla systemu finansowego. Omówiono także m.in. ryzyko systemowe związane z funduszami rynku pieniężnego oraz wpływ długoterminowego utrzymywania się niskich stóp procentowych na stabilność finansową.

Przedmiotem dyskusji było ponadto ryzyko systemowe związane z funduszami rynku pieniężnego. Zawirowania na rynkach w marcu i kwietniu 2020 r. uwypukliły słabe strony tego sektora. W związku z wysoką wartością umorzeń oraz niską płynnością rynku pieniężnego największe problemy płynnościowe miały fundusze, które lokują aktywa w instrumenty dłużne emitowane przez podmioty sektora prywatnego. ESRB będzie kontynuować prace dotyczące funduszy rynku pieniężnego i związanego z nimi ryzyka systemowego, tak aby do końca 2021 r. wydać zalecenia w tym zakresie. Nota ESRB przedstawiająca wstępne analizy tej kwestii zostanie opublikowana w najbliższych miesiącach.

Rada Generalna omówiła także wpływ długoterminowego utrzymywania się niskich stóp procentowych na stabilność finansową. Zauważono, że niskie stopy procentowe wynikały przede wszystkim z czynników strukturalnych, takich jak czynniki demograficzne, poziom produktywności, wysokie oszczędności i niski poziom inwestycji. Kryzys związany z pandemią COVID-19 zwiększył prawdopodobieństwo utrzymywania się stóp procentowych na jeszcze niższym poziomie przez dłuższy czas. Analizy ESRB wskazały cztery główne obszary problemowe z tym związane: 1) rentowność i odporność banków, 2) poziom zadłużenia i zdolność do jego obsługi, 3) systemowe ryzyko płynności oraz 4) trwałość modeli biznesowych zakładów ubezpieczeń i funduszy emerytalnych oferujących długoterminowe produkty z gwarantowaną stopą zwrotu. Raport zawierający podsumowanie analiz ESRB oraz propozycje działań zostanie opublikowany w najbliższych miesiącach.

Rada Generalna wybrała również nowego wiceprzewodniczącego Doradczego Komitetu Naukowego ESRB – prof. Stephena Cecchettiiego. Zastąpił on na tym stanowisku prof. Richarda Portesa, który zgodnie z przepisami regulującymi funkcjonowanie ESRB jako obywatel Wielkiej Brytanii nie może być wiceprzewodniczącym Komitetu.

ESRB opublikowała też kolejną, trzydziestą piątą edycję [risk dashboard](#), która zawiera zestawienie wskaźników ilościowych i jakościowych przedstawiających sytuację w systemie finansowym UE.

6.2. Opinia w sprawie planów zastosowania przez władze belgijskie instrumentu makroostrożnościowego na podstawie art. 458 rozporządzenia w sprawie wymogów kapitałowych

ESRB opublikowała 22 marca br. [opinię](#) oraz będący jej uzupełnieniem [raport](#) w sprawie planów Narodowego Banku Belgii przedłużenia o rok obowiązywania dodatkowych wymogów kapitałowych wprowadzonych w 2018 r. w trybie przewidzianym w art. 458 rozporządzenia w sprawie wymogów kapitałowych (*capital requirements regulation, CRR*). Na banki stosujące metodę wewnętrznych ratingów nałożono dodatkowe wymogi kapitałowe dotyczące ekspozycji na nieruchomości, obejmujące: i) zwiększenie o 5 pkt proc. wag ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie na nieruchomościach na terenie Belgii oraz ii) wprowadzenie mnożnika 1,33 w odniesieniu do mikroostrożnościowych wag ryzyka mieszkaniowych kredytów hipotecznych.

ESRB uznała działania proponowane przez władze krajowe za właściwe, skuteczne i proporcjonalne. W ocenie ESRB nie powinny mieć nadmiernie negatywnego wpływu na systemy finansowe innych państw członkowskich i UE jako całości ani na rynek wewnętrzny UE.

6.3. Raport na temat przeciwdziałania dużej liczbie upadłości przedsiębiorstw w wyniku pandemii COVID-19

ESRB opublikowała 28 kwietnia 2021 r. [raport](#), w którym przeanalizowano wpływ pandemii COVID-19 na pogorszenie się bilansów przedsiębiorstw w UE oraz sposoby zapobiegania upadłości tych podmiotów i radzenia sobie z dużą liczbą takich przypadków. Według autorów raportu obecnie nie obserwuje się fali bankructw przedsiębiorstw, co jest spowodowane wdrożeniem wielu antykryzysowych działań pomocowych. Podkreślono jednocześnie, że nie świadczy to o dobrej sytuacji w sektorze przedsiębiorstw. Wiele działań pomocowych, skoncentrowanych na zapewnieniu płynności przedsiębiorstwom (takich jak moratoria i gwarancje publiczne), może jedynie odroczyć pojawienie się upadłości. Wycofywanie programów pomocowych w 2021 r. może bowiem spowodować skokowy wzrost skali niewypłacalności (tzw. *cliff effect*) w stosunku do poziomów notowanych w 2019 r. – o 34% w Europie Środkowej i Wschodniej oraz o 32% w Europie Zachodniej.

W raporcie wskazano, że zarządzanie kryzysem upadłości w sektorze przedsiębiorstw powinno być podzielone na trzy etapy: (1) reagowanie – utrzymanie funkcjonowania tak wielu przedsiębiorstw, jak to możliwe w trakcie zamykania gospodarek, oraz wsparcie ich płynności; (2) ponowna ocena – wycofywanie się z działań pomocowych i zastępowanie ich działaniami ukierunkowanymi na konkretne problemy czy sektory; określenie, które przedsiębiorstwa będą rentowne po kryzysie związanym z COVID-19 i mogą skorzystać z działań wspierających ich wypłacalność; zapewnienie efektywnych procedur restrukturyzacyjnych i upadłościowych w odniesieniu do przedsiębiorstw; (3) odbudowa – rozwiązanie problemu nadmiernego zadłużenia przedsiębiorstw i wzmocnienie ich kapitałów oraz zapobieganie podtrzymywaniu funkcjonowania nierentownych podmiotów.

Autorzy raportu zwracają także uwagę na skutki upadłości przedsiębiorstw dla sektora bankowego i jego szczególną rolę w procesie restrukturyzacji. Wycofywanie działań pomocowych wspierających płynność przedsiębiorstw może wpłynąć na jakość aktywów banków. Znaczny wzrost upadłości przedsiębiorstw może się bowiem przyczynić do wzrostu kredytów zagrożonych i osłabić zdolność sektora bankowego do finansowania wzrostu gospodarczego, co może dodatkowo zwiększyć skalę upadłości. Rola banków w procesie restrukturyzacji zadłużenia przedsiębiorstw jest kluczowa i w raporcie postuluje się rozważenie zapewnienia zachęt dla banków, aby wspierały ten proces.

7. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego

7.1. Konsultacje w sprawie ujawnień dotyczących ryzyka związanego z czynnikami ekologicznymi, społecznymi i dotyczącymi ładu korporacyjnego

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (European Banking Authority, EBA) rozpoczął 1 marca 2021 r. [konsultacje](#) w sprawie projektu standardów technicznych dotyczących ujawniania przez banki, w ramach trzeciego filaru, informacji o ryzyku związanym z czynnikami ekologicznymi, społecznymi i dotyczącymi ładu korporacyjnego (*environmental, social and governance, ESG*). Przedstawiony w projekcie zakres ujawnień obejmuje informacje wskazujące, w jaki sposób ryzyko zmian klimatycznych może nasilać inne czynniki ryzyka w bilansach instytucji oraz jak instytucje ograniczają to ryzyko. Ujawniany ma być także ich „wskaźnik aktywów ekologicznych” w odniesieniu do ekspozycji finansujących działania zgodne z taksonomią UE¹⁰. Według EBA ujawnianie informacji na temat ryzyka związanego z ESG jest istotnym narzędziem promowania dyscypliny rynkowej, ponieważ umożliwia zainteresowanym stronom ocenę ryzyka związanego z ESG w bankach oraz ich strategię zrównoważonego finansowania.

7.2. Raport w sprawie tendencji w bankowości detalicznej

W opublikowanym 10 marca br. [raporcie](#) EBA przedstawił kolejną analizę tendencji dotyczących podstawowych produktów bankowości detalicznej objętych mandatem EBA w zakresie ochrony konsumentów: kredytów hipotecznych, kredytów konsumpcyjnych, depozytów, rachunków i usług płatniczych oraz usług pieniądza elektronicznego. W raporcie stwierdzono, że kredyty hipoteczne w 2020 r. stanowiły średnio 79% kredytów dla gospodarstw domowych, podczas gdy w 2015 r. było to 77,5%. W niektórych państwach członkowskich pandemia COVID-19 przynajmniej czasowo obniżyła jednak popyt na te kredyty i doprowadziła do ogólnego spadku liczby udzielanych kredytów hipotecznych. Z kolei wartość kredytów konsumenckich wzrosła w latach 2015–2019 o 14%, a depozytów – o 14,6%. W raporcie zauważono również, że liczba osób w UE mających rachunek płatniczy w dalszym ciągu rośnie i obecnie jest to znaczny procent populacji UE (w zależności od kraju odsetek ten waha się od 57% do 99%). Stosowanym instrumentem płatniczym są nadal karty płatnicze, przy czym w związku z pandemią COVID-19 obserwuje się wzrost wykorzystania płatności zbliżeniowych. Bardzo dynamicznie rozwijały się ponadto usługi pieniądza elektronicznego – w strefie euro w latach 2015–2019 podwoiła się liczba i wartość transakcji.

¹⁰ Taksonomia UE to system jednolitej klasyfikacji działań na rzecz zrównoważonego rozwoju, którego ogólne ramy zostały określone w rozporządzeniu PE i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniającym rozporządzenie (UE) 2019/2088.

EBA przedstawił także obszary, które są szczególnie istotne dla konsumentów w UE. Są to:

- zadłużenie gospodarstw domowych – głównymi czynnikami ryzyka są: nadmierne zadłużanie się konsumentów, zbyt łagodne zasady oceny zdolności kredytowej, potencjalny wzrost NPLs oraz praktyki sprzedażowe wprowadzające klientów w błąd;
- opłaty i prowizje – kluczową kwestią dla klientów jest brak przejrzystości informacji o obowiązujących i nowych opłatach oraz nieadekwatność pobieranych opłat do poziomu świadczonych usług;
- digitalizacja – zgłaszane obawy dotyczą głównie cyberbezpieczeństwa oraz prywatności danych, a także skutków awarii systemów informatycznych oraz braku świadomości konsumentów odnośnie do tego, z kim zawierają umowy w transakcjach transgranicznych;
- transakcje płatnicze – obawy klientów dotyczą przede wszystkim nieautoryzowanych transakcji płatniczych, ukrytych opłat, nieprawidłowego wykonania transakcji płatniczych (w tym nieprawidłowej wypłaty z bankomatów) oraz naliczania dodatkowych opłat za korzystanie z danego środka płatniczego;
- dostęp do rachunku bankowego – zwracano w szczególności uwagę na praktyki dostawców kont, którzy powołując się na przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, ograniczają dostęp do rachunku bankowego niektórym kategoriom konsumentów, a tym samym przyczyniają się do wykluczenia finansowego;
- praktyki sprzedaży – kwestie te są zróżnicowane w zależności od jurysdykcji, ale głównie wiążą się z dystrybucją kredytów, niewystarczającymi informacjami dostarczonymi konsumentom oraz nieprawidłowym stosowaniem wymogów dotyczących nadzoru i zarządzania produktem.

7.3. Decyzja w sprawie obowiązkowego udziału banków w badaniu wpływu wdrożenia Bazylei III na sektor bankowy

EBA opublikował 16 marca br. [decyzje](#), zgodnie z którą od grudnia 2021 r. przekazywanie danych na potrzeby cyklicznego badania wpływu wdrożenia Bazylei III na sektor bankowy będzie obowiązkowe, a nie jak dotychczas – dobrowolne. Zmiana ta wynika z potrzeby zwiększenia reprezentatywności analizy przez rozszerzenie badanej próby na więcej jurysdykcji i instytucji kredytowych, a także uzyskania stabilnej próby banków w dłuższej perspektywie. Wdrożenie decyzji pomoże EBA skutecznie reprezentować interesy UE w Bazylejskim Komitecie Nadzoru Bankowego oraz dostarczać KE, Parlamentowi Europejskiemu i Radzie UE opinie i porady dotyczące wdrażania bazylejskich standardów do prawa unijnego.

W decyzji przedstawiono kryteria, którymi mają się kierować organy nadzoru przy wyznaczaniu próby objętej badaniem w danym państwie członkowskim. W pierwszej kolejności do próby są włączane wszystkie instytucje o znaczeniu systemowym, niezależnie od ich wielkości. Następnie, gdyby nie osiągnięto pokrycia 80% aktywów ważonych ryzykiem (*risk weighted assets*, RWA) sek-

tora bankowego danego kraju i badaniem objętych byłoby mniej niż 30 podmiotów, próba jest uzupełniana o duże banki¹¹ do momentu osiągnięcia odpowiedniego pokrycia (80% RWA lub 30 podmiotów). Jeżeli nie uda się osiągnąć przyjemniej jednego z wyżej wymienionych progów, do próby włączane są dodatkowo średnie i małe banki¹², do momentu osiągnięcia odpowiedniego pokrycia. W celu zmniejszenia obciążania małych jurysdykcji¹³ badana w tych krajach grupa obejmuje tylko instytucje o znaczeniu systemowym i duże banki, niezależnie od poziomu pokrycia RWA i liczności próby.

7.4. Raport Europejskich Urzędów Nadzoru w sprawie czynników ryzyka dla systemu finansowego w UE

W dniu 31 marca br. opublikowano kolejny [raport](#) Wspólnego Komitetu ESAs¹⁴ w sprawie czynników ryzyka dla systemu finansowego w UE. W raporcie przedstawiono, w jaki sposób pandemia COVID-19 wpływa na przyszłą kondycję systemu finansowego i gospodarki w UE. Na skutek pandemii rynek finansowy jest obecnie bardzo wrażliwy na szoki i cechuje się podwyższoną zmiennością. Pandemia doprowadziła też do nasilenia się problemów wynikających z niskiej rentowności we wszystkich sektorach systemu finansowego oraz do wzrostu ryzyka płynności w niektórych segmentach sektora funduszy inwestycyjnych. Spodziewane jest również pogorszenie się jakości aktywów banków w UE. Jako kluczowe wyzwanie w przyszłości wskazuje się zwłaszcza niepewność związaną z dalszym rozwojem pandemii.

W raporcie Wspólnego Komitetu ESAs oceniono wpływ pandemii COVID-19 na kondycję systemu finansowego i gospodarki w UE. Pandemia spowodowała dalsze osłabienie rentowności we wszystkich sektorach systemu finansowego, a dodatkowo oczekuje się pogorszenia jakości aktywów sektorze bankowym. W celu ograniczenia powyższych zagrożeń w raporcie zaproponowano działania zaradcze.

W celu ograniczenia powyższych zagrożeń Komitet podkreślił potrzebę podjęcia następujących działań:

- przygotowanie się nadzorców i instytucji finansowych na spadek jakości aktywów; wymaga to w szczególności zawiązywania przez banki rezerw w odpowiedniej wysokości;

¹¹ Przez duże banki rozumie się instytucje z kapitałem podstawowym Tier 1 powyżej 3 mld euro lub aktywami ogółem powyżej 30 mld euro.

¹² Do próby nie włącza się banków, których RWA jest mniejsze niż 0,1% RWA sektora bankowego danego kraju.

¹³ Jurysdykcje, gdzie udział RWA tego państwa członkowskiego nie przekracza 0,5% całkowitych RWA UE.

¹⁴ Wspólny Komitet odpowiada za koordynację działań ESAs i zapewnienie międzysektorowej spójności nadzoru. W skład Komitetu wchodzi: EBA, Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych oraz Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych.

należy również odpowiednio wcześniej podejmować działania w celu rozwiązywania problemów z NPLs;

- przystosowanie (w tym przez zmianę regulacji ostrożnościowych) instytucji finansowych do funkcjonowania w sytuacji, gdy stopy procentowe przez dłuższy okres utrzymują się na niskim poziomie, oraz ograniczanie czynników ryzyka z tym związanych;
- stosowanie odpowiednich standardów oceny zdolności kredytowej i ryzyka, tak aby utrzymać możliwość kredytowania gospodarki również po wygaśnięciu programów wsparcia;
- ograniczenie wypłat dywidendy i wykupu akcji własnych, aby utrzymać adekwatność kapitałową na odpowiednim poziomie;
- przygotowanie się funduszy inwestycyjnych na wzrost umorzeń i nagłe zmiany wyceny aktywów oraz wynikające z tego ryzyko płynności.

7.5. Roczny raport z prac Wspólnego Komitetu Europejskich Urzędów Nadzoru w 2020 r.

EBA opublikował 7 kwietnia br. [raport](#) podsumowujący prace Wspólnego Komitetu¹⁵ ESAs w 2020 r. Jednym z głównych zadań komitetu w czasie pandemii COVID-19 było zapewnienie ściślejszej współpracy w ramach Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego, w szczególności między ESAs, ESRB oraz KE.

W ubiegłym roku Wspólny Komitet ESAs przeprowadził pierwszą międzysektorową ocenę ryzyka związanego z pandemią COVID-19¹⁶. Komitet dostosował także zasady funkcjonowania do nowego zakresu swoich kompetencji, zgodnie ze zmienionymi rozporządzeniami ustanawiającymi ESAs. Głównym priorytetem pozostała ochrona konsumentów, co zaowocowało przygotowaniem dla KE raportu w sprawie projektu regulacyjnych standardów technicznych zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych. Ponadto Komitet brał udział w opracowywaniu ram zrównoważonego finansowania przez: wypełnienie zadań wynikających z Rozporządzenia w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych, udział w pracach nad określeniem zakresu obowiązkowych ujawnień oraz odpowiedź na konsultacje dotyczące przeglądu Dyrektywy zmieniającej dyrektywę 2013/34/UE w sprawie ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże jednostki oraz grupy.

Ważnymi obszarami prac Komitetu w 2020 r. były również innowacje technologiczne i cyberbezpieczeństwo. Wspólny Komitet kontynuował też prace dotyczące sekurytyzacji i konglomeratów finansowych.

¹⁵ Wspólny Komitet odpowiada za koordynację działań ESAs i zapewnienie międzysektorowej spójności nadzoru. W skład Komitetu wchodzi: EBA, Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych oraz Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych.

¹⁶ Więcej na temat raportu w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z sierpnia–października 2020 r.

7.6. Publikacja danych dotyczących systemów gwarantowania depozytów

EBA [opublikował](#) 10 maja br. uaktualnione [dane](#) dotyczące europejskich systemów gwarantowania depozytów (*deposit guarantee schemes, DGS*), tj. informacje o wysokości dostępnych środków finansowych i depozytów gwarantowanych przez poszczególne DGS w UE oraz Europejskim Obszarze Gospodarczym, według stanu na koniec 2020 r. W porównaniu ze stanem na koniec 2019 r. w 34 z 36 DGS zwiększyła się wartość zebranych środków finansowych, łącznie o 12%, a wartość depozytów gwarantowanych wzrosła o 8,6%. W przypadku większości DGS wzrost dostępnych środków finansowych wynikał z wpłat składek przez instytucje objęte systemem. W kilku wzrost ten był skutkiem odzyskania przez DGS środków z poprzednich interwencji. W dwóch DGS (w Austrii i Chorwacji) wartość dostępnych środków finansowych spadła w rezultacie wypłat dla deponentów w związku z upadłością instytucji finansowych. Dane EBA wskazują także, że 18 DGS osiągnęło poziom środków określony w dyrektywie ws. DGS¹⁷, wynoszący 0,8% kwoty gwarantowanych depozytów, który w UE zacznie obowiązywać od 3 lipca 2024 r.

7.7. Raport EBA dotyczący zastosowania narzędzi wczesnej interwencji

EBA [opublikował](#) 17 maja br. [raport](#) dotyczący zastosowania przez państwa członkowskie UE narzędzi z zakresu wczesnej interwencji (*early intervention measures, EIMs*), wprowadzonych przepisami BRRD. EBA monitorował wykorzystanie tych narzędzi w latach 2015–2018. Następnie w 2019 r. przeprowadził wśród nadzorców krajów członkowskich dodatkową ankietę dotyczącą tej kwestii. Opublikowany raport wskazuje na główne wyzwania dla nadzorców związane z wykorzystaniem EIMs.

Raport pokazuje, że w praktyce nadzorcy stosują różnorodne podejście zarówno do oceny warunków, których spełnienie jest konieczne do zastosowania narzędzi wczesnej interwencji, jak i do wyboru samych narzędzi. Okazuje się, że wykorzystanie EIMs przewidzianych w przepisach BRRD jest niewielkie (do tej pory zastosowało je tylko 9 państw). Nadzorcy chętniej sięgają po inne narzędzia, które zostały wskazane przepisami w CRD IV (art. 104).

Głównym wnioskiem płynącym z raportu jest konieczność uporządkowania środków nadzorczych z zakresu wczesnej interwencji, dostępnych dla państw członkowskich. Niezbędne jest wyeliminowanie takich samych lub podobnych elementów. Narzędzia przewidziane w BRRD w pewnym stopniu pokrywają się bowiem z tymi, które od dawna funkcjonują w ustawodawstwach krajowych na mocy implementacji CRD IV. EBA widzi również konieczność rezygnacji z sekwencji EIMs wskazanej w BRRD (art. 27–29). Dodatkowo EBA podkreślił potrzebę zmiany ilościowego warunku uruchomienia nadzorczych narzędzi wczesnej interwencji, zapisanego w BRRD (art. 27 ust. 1).

EBA zapowiedział jednocześnie dalsze prace nad doprecyzowaniem warunków uruchamiających nadzorcze narzędzia wczesnej interwencji, a także uaktualnienie wytycznych w tym zakresie.

¹⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/49/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie systemów gwarancji depozytów.

7.8. Raport dotyczący minimalnego wymogu w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych

EBA [opublikował](#) 27 maja br. drugi [raport](#)¹⁸ prezentujący ilościową analizę realizacji minimalnego wymogu w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych (*minimum requirement for own funds and eligible liabilities*, MREL). Sporządzono go na podstawie danych na koniec 2019 r., nie prezentuje zatem wpływu pandemii COVID-19 na bilanse banków. Raport dotyczy decyzji organów *resolution* ustalających wymóg MREL zgodnie z BRRD, natomiast regulacje BRRD II zostały uwzględnione w raporcie jedynie częściowo, poprzez wpływ wymogu podporządkowania na globalne instytucje o znaczeniu systemowym (*global systemically important institutions*, G-SIIs) oraz banki określone mianem *top tier*¹⁹.

Z raportu wynika, że wobec banków reprezentujących 73% aktywów sektora bankowego UE strategię restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (*resolution*) bazują na wykorzystaniu umorzenia lub konwersji długu (*bail-in*), natomiast transfer aktywów (do innego banku, do banku pomostowego lub do spółki zarządzania złymi aktywami) ma być stosowany wobec banków, których aktywa stanowią 7% aktywów sektora bankowego UE. Pozostałe banki zostały zakwalifikowane do likwidacji w ramach standardowego postępowania upadłościowego lub wciąż czekają na decyzję ws. strategii *resolution*.

Spośród 238 grup *resolution*²⁰ objętych analizą EBA 111 wykazało niedobór MREL w wysokości 102 mld euro, czyli znacznie mniejszy, niż wskazywano w poprzedniej edycji raportu (172 mld euro). Największe postępy w tym zakresie poczyniły G-SIIs oraz inne instytucje o znaczeniu systemowym (*other systemically important institutions*, O-SIIs). W porównaniu z grudniem 2018 r. odnotowały zmniejszenie niedoboru MREL odpowiednio z 51 mld euro do 19 mld euro oraz ze 104 mld euro do 64 mld euro. W najmniejszych bankach stwierdzono jednak wzrost niedoborów MREL w badanym okresie (z 18 mld euro do 19 mld euro).

Raport EBA wskazuje, że średni docelowy wymóg MREL dla G-SIIs stanowi 25,8% całkowitej ekspozycji na ryzyko (*total risk exposure amount*, TREA). Średni docelowy wymóg MREL dla O-SIIs oscyluje pomiędzy 25,6% a 26,2% TREA (zależnie od wielkości aktywów banku), a dla pozostałych banków jest znacznie niższy (od 18,8% do 23,9% TREA).

¹⁸ Informacja nt. pierwszego raportu ws. MREL znajduje się w „Przeglądzie Spraw Europejskich” za styczeń–marzec 2020 r.

¹⁹ Banki *top tier* są to banki niebędące G-SIIs, ale należące do grupy restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (*resolution group*), której całkowite aktywa wynoszą ponad 100 mld euro.

²⁰ Grupę *resolution* tworzy podmiot restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, wobec którego planuje się zastosowanie narzędzi *resolution*, oraz jego podmioty zależne nienależące do innych grup *resolution*.

EBA będzie dalej monitorował postępy banków w ograniczaniu niedoborów MREL. Dodatkowo do grudnia 2022 r. EBA zamierza zbadać wpływ MREL na zyskowność banków i przekazać stosowny raport KE.

Zapowiedzi wydarzeń w czerwcu 2021 r.

Data	Wydarzenie
7–10 czerwca	sesja plenarna Parlamentu Europejskiego
18 czerwca	Posiedzenie Rady Ecofin
22–23 czerwca	posiedzenie Rady Organów Nadzoru Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA)
23–24 czerwca	sesja plenarna Parlamentu Europejskiego
24 czerwca	posiedzenie Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (ESRB)

Wykaz skrótów

BEFIT	Business in Europe: Framework for Income Taxation, Działalność gospodarcza w Europie: ramy opodatkowania dochodu
BRRD	Bank Recovery and Resolution Directive, Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiająca ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz zmieniająca dyrektywę Rady 82/891/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE, 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2005/56/WE, 2007/36/WE, 2011/35/UE, 2012/30/UE i 2013/36/EU oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 648/2012
BRRD II	Bank Recovery and Resolution Directive II, Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/879 z dnia 20 maja 2019 r. zmieniająca dyrektywę 2014/59/UE w odniesieniu do zdolności do pokrycia strat i dokapitalizowania instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz dyrektywę 98/26/WE
BMR	<i>benchmark regulation</i> , rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014
CCCTB	Common Consolidated Corporate Tax Base, wspólna skonsolidowana podstawa opodatkowania osób prawnych
CRD IV	Capital Requirements Directive IV, Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywę 2006/48/WE oraz 2006/49/WE
CRR	<i>capital requirements regulation</i> , rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012
DGS	<i>deposit guarantee schemes</i> , europejskie systemy gwarantowania depozytów
EBA	European Banking Authority, Europejski Urząd Nadzoru Bankowego

EBC	Europejski Bank Centralny
Ecofin	Economic and Financial Affairs Council, Rada ds. Gospodarczych i Finansowych
EIMs	<i>early intervention measures</i> , narzędzia z zakresu wczesnej interwencji
EPPO	European Public Prosecutor's Office, Urząd Prokuratury Europejskiej
ESG	<i>environmental, social and governance</i> , czynniki ekologiczne, społeczne i dotyczące ładu korporacyjnego
€STR	<i>euro short-term rate</i> , krótkoterminowa stopa procentowa dla euro
ESAs	European Supervisory Authorities, Europejskie Urzędy Nadzoru
ESRB	European Systemic Risk Board, Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego
Eurojust	European Union Agency for Criminal Justice Cooperation, Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych
Europol	European Union Agency for Law Enforcement Cooperation, Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania
FSR	<i>Financial Stability Review</i> , Raport o stabilności finansowej
G-SIIs	<i>global systemically important institutions</i> , globalne instytucje o znaczeniu systemowym
HICP	<i>harmonised index of consumer prices</i> , zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych
KE	Komisja Europejska
LIBOR	<i>London Interbank Offered Rate</i> , referencyjna wysokość oprocentowania depozytów i kredytów na rynku międzybankowym w Londynie
LIBOR CHF	wartość wskaźnika LIBOR ustalana dla franka szwajcarskiego

MREL	<i>minimum requirement for own funds and eligible liabilities</i> , minimalny wymóg w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych
MŚP	małe i średnie przedsiębiorstwa
NPLs	<i>non-performing loans</i> , kredyty zagrożone
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development, Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
OLAF	European Anti-Fraud Office, Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych
O-SIIs	<i>other systemically important institutions</i> , inne instytucje o znaczeniu systemowym
PKB	produkt krajowy brutto
PEPP	<i>pandemic emergency purchase programme</i> , nadzwyczajny program EBC skupu aktywów w czasie pandemii COVID-19
RRF	Recovery and Resilience Facility, europejski Instrument na rzecz Wspierania Odbudowy i Odporności
RWA	<i>risk weighted assets</i> , aktywa ważone ryzykiem
SURE	<i>European instrument for temporary Support to mitigate Unemployment Risks in an Emergency</i> , instrument tymczasowego wsparcia krajów UE w celu zmniejszenia ryzyka bezrobocia
TARGET	<i>Trans-European Automated Real-Time Gross Settlement Express Transfer System</i> , paneuropejski system międzybankowych rozliczeń w euro w czasie rzeczywistym
UE	Unia Europejska
VAT	<i>value added tax</i> , podatek od wartości dodanej

www.nbp.pl

